

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

УДК: 378+377(477):69:621
DOI 10.25128/2415-3605.23.1.19

ЮРІЙ ТУРАНОВ

<https://orcid.org/0000-0002-1822-8412>
ipf044@tnpu.edu.ua

кандидат педагогічних наук, доцент
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
вул. Максима Кривоноса, 2, м. Тернопіль

ТАРАС СОРОКА

<https://orcid.org/0000-0003-3819-7630>
linnar@tnpu.edu.ua

кандидат педагогічних наук, доцент
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
вул. Максима Кривоноса, 2, м. Тернопіль

ЮРІЙ СОКОТОВ

<https://orcid.org/0000-0002-8654-5882>
sokotov@tnpu.edu.ua

кандидат педагогічних наук, доцент
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
вул. Максима Кривоноса, 2, м. Тернопіль

РОМАН МОНЬКО

<https://orcid.org/0000-0002-8641-6925>
monrv@tnpu.edu.ua

кандидат педагогічних наук, викладач
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
вул. Максима Кривоноса, 2, м. Тернопіль

ПРОБЛЕМА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ ПРАЦІВНИКАМИ РОБІТНИЧИХ ПРОФЕСІЙ ГАЛУЗІ БУДІВНИЦТВА

Розглянуто модернізацію будівельної галузі як пріоритетну проблему майбутньої розбудови України. Окреслено, що якість і конкурентоспроможність продукції значною мірою забезпечується підготовкою фахівців-будівельників. Проаналізовано наукові дослідження, в яких вказано на необхідність удосконалення навчання майбутніх будівельників. Особливу увагу звернено на заклади професійної (професійно-технічної) освіти (П(ПТ)О), які в реаліях сьогодення є провідними організаціями з навчання майбутніх кваліфікованих робітників. Встановлено, що підготовку майбутніх кваліфікованих робітників – будівельників і зварників здійснюють у 139 закладах П(ПТ)О Західного регіону України; з них будівельників навчають у 110, а зварників – у 89 закладах. Вказано, що за кількістю закладів П(ПТ)О Тернопільщина посідає 4 позицію і на її теренах готують будівельників і зварників у 16 закладах (42,1 % із зареєстрованих). Визначено чисельність майбутніх будівельників і

зварників в областях регіону, яка змінюється від 4684 на Львівщині до 854 здобувачів на Чернівецьщині; у закладах Тернопільщини навчаються 1747 здобувачів; загальна кількість здобувачів зазначених професій – 16405 осіб. Наголошено з позицій наступності на використанні учнівського потенціалу закладів П(ПТ)О як майбутніх здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: заклад професійної (професійно-технічної) освіти, заклад вищої освіти, Західний регіон України, будівельник, зварник, здобувач освіти.

YURII TURANOV

Candidate of Pedagogical Science, Associate Professor
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
2 Maksym Kryvonis Str., Ternopil

TARAS SOROKA

Candidate of Pedagogical Science, Associate Professor
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
2 Maksym Kryvonis Str., Ternopil

YURII SOKOTOV

Candidate of Pedagogical Science, Associate Professor
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
2 Maksym Kryvonis Str., Ternopil

ROMAN MONKO

Candidate of Pedagogical Science, Lecture
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
2 Maksym Kryvonis Str., Ternopil

THE PROBLEM OF PERSONNEL SUPPLY OF THE WESTERN REGION OF UKRAINE WITH EMPLOYEES OF WORKING PROFESSIONS IN THE CONSTRUCTION INDUSTRY

The paper considers modernization of the construction industry to be a priority aspect of the future development of Ukraine and outlines the importance of the quality and competitiveness of products ensured by training of construction specialists. The article analyses scientific research, which indicated the need to improve the construction students' training. Special attention in the article is paid to the vocational (and technical) colleges, which in today's realities remain the leading establishments for training future skilled workers. It has been determined that vocational and technical education institutions in the western region of Ukraine (Ternopil, Volyn, Zakarpattia, Ivano-Frankivsk, Lviv, Rivne, Khmelnytskyi, and Chernivtsi regions) are distinguished by a wide range of professions, including construction and welding, which are typical for any locality. A total of 345 vocational and technical education institutions are registered in the region. It has been established that the training of qualified construction workers and welders is carried out in 139 vocational (and technical) colleges (40,3 %) in the western region of Ukraine, where builders are trained in 110 (31,9 %) institutions and welders in 89 (25,8 %). In 73 institutions (21,2 %), both builders and welders are trained simultaneously. In terms of the number of vocational (and technical) colleges, Ternopil region ranks 4th having 16 institutions for training builders and welders (42,1 % of the number of registered ones). The number of future construction workers and welders in the region has been determined. It varies from 4,684 students in the Lviv region to 854 in the Chernivtsi region. In general, the region shows an almost equal distribution of learners in the professions of a builder (8114 individuals) and welder (8491 individuals). 1,747 students are studying in Ternopil region institutions; the total number of the specified qualifications' students is 16,405. In the educational institutions of Ternopil region, there are 1747 future construction workers and welders, and in the educational institutions of Ternopil city, there are 599 students. From the prospects of continuity, the emphasis is placed on using the student potential of vocational (and technical) colleges as future higher education applicants.

Keywords: vocational (and technical) college, higher education institution, western region of Ukraine, construction worker, welder, student.

У сучасних реаліях для України пріоритетною є проблема розвитку всіх галузей господарювання, включаючи будівництво. Адже відбудова промислових і житлових будівель, знищених під час російської воєнної агресії, вимагає модернізації будівельної промисловості.

Згідно з даними дослідників, якість продукції будівельного підприємства визначається насамперед добротністю технічного проектування і будівельних матеріалів, рівнем забезпеченості новітнім спеціалізованим оснащенням, чисельністю та професійними якостями кадрового потенціалу. Одним із ключових факторів підвищення якості робіт і конкурентоспроможності продукції будівництва науковці виокремлюють кваліфікацію будівельників і підвищення продуктивності їхньої праці [1]. Саме тому для подолання викликів сьогодення важливим також є розвиток освітньої галузі – належна підготовка майбутніх фахівців галузі будівництва.

Підготовку кваліфікованих робітників – будівельників і зварників забезпечують переважно заклади професійної (професійно-технічної) освіти (П(ПТ)О). Незважаючи на те, що кожен регіон України вирізняється переліком професій, домінантних для окремої місцевості, навчання майбутніх фахівців будівництва та зварювання є одним із тих напрямів підготовки робітників, які є характерними для будь-якого краю. Проте, враховуючи запити роботодавців, кадровий потенціал і оснащеність, заклади освіти пропонують здобувачам власний перелік професій, далеко не завжди виокремлюючи професії будівельника чи зварника.

Активний пошук шляхів і засобів результативності навчання майбутніх робітників-будівельників відображено в публікаціях науковців. Теоретичні та методичні засади розвитку професійної освіти досліджували В. Радкевич [7], О. Гулай [3]; питання формування людського капіталу, пов'язаного з удосконаленням підготовки кваліфікованих будівельників у закладах П(ПТ)О, причини недостатньої ефективності навчання – Г. Гаман та О. Пилипенко [2]; аспекти формування професійної компетентності фахівців, обґрунтування модульно-компетентнісного підходу в навчанні будівельників – П. Лузан, В. Ягупов, І. Лук'яненко, Т. Пятничук і М. Михнюк [4], В. Сердюк і Н. Белецька [9] і ін.

Водночас дослідники вказують, що в період 2015–2019 рр. в Україні спостерігалася загалом позитивна динаміка розвитку будівельної галузі. Проте вже тоді акцентовано увагу на суттєвих втратах чисельності професійних будівельників, негараздах із підготовкою нових фахівців, що негативно вплинуло на терміни й якість будівництва, зниження ефективності роботи будівельних підприємств [5]. З початком повномасштабної воєнної агресії росії проти України 2022 р. ці негативні тенденції суттєво посилюються.

Окреслені проблеми в галузі будівництва і кадрового забезпечення вказують на актуальність дослідження проблеми підготовки кваліфікованих фахівців-будівельників у закладах П(ПТ)О.

Мета статті полягає в аналізованні сучасного стану підготовки майбутніх кваліфікованих робітників професій будівництва і зварювання у закладах П(ПТ)О Західного регіону України як елемента наступності навчання майбутніх фахівців у педагогічному закладі вищої освіти.

Започаткування у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (ТНПУ ім. В. Гнатюка) підготовки здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Професійна освіта (будівництво та зварювання)» пояснюється насамперед потенційною потребою закладів П(ПТ)О у педагогічних кадрах для навчання майбутніх робітників галузі будівництва та зварювання. Не применшуючи важливість якісного кадрового потенціалу, наявності й оснащеності лабораторій і кабінетів, розробленості навчально-методичного забезпечення освітньої програми, вважаємо за потрібне окреслити сукупність закладів професійної освіти як майбутніх роботодавців. На вирішення цього завдання позитивно впливає географічне розташування Тернопільської обл., а відповідно й ТНПУ ім. В. Гнатюка, посеред Західного регіону України.

Насамперед проаналізуємо підготовку кваліфікованих робітників галузі будівництва та зварювання у закладах П(ПТ)О 8 областей цього регіону (Тернопільська, Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Хмельницька, Чернівецька). Одразу зазначимо, що ми не враховуємо і не порівнюємо потенціал вказаних областей за чисельністю населення, територіями й іншими важливими показниками. Для нашого дослідження такі

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

характеристики вважаємо некритичними. Актуальне питання кількості старшокласників і випускників закладів загальної середньої освіти має стати предметом окремого дослідження.

У таблиці 1 згруповано дані щодо загальної кількості закладів П(ПТ)О вказаних областей і кількості закладів освіти, в яких здійснюється підготовка майбутніх робітників – будівельників і зварників.

Як зазначено, загалом у регіоні зареєстровано 345 закладів П(ПТ)О; з них у 139 закладах (40,3 %) здійснюють підготовку робітників будівельних професій (110 закладів або 31,9 %) і зварників (89 закладів або 25,8 %). У 73 закладах (21,2 %) одночасно готують будівельників і зварників.

Таблиця 1

Заклади П(ПТ)О Західного регіону України, в яких здійснюють підготовку будівельників і зварників

№ з/п	Область	Кількість закладів освіти			
		загалом	здійснюють підготовку робітників будівельників і зварників		
			загалом	будівельників	зварників
	Тернопільська	38	16	14	9
	Волинська	28	12	10	8
	Закарпатська	34	9	9	6
	Івано-Франківська	37	15	11	13
	Львівська	91	43	33	33
	Рівненська	41	19	15	12
	Хмельницька	52	17	13	1
	Чернівецька	24	8	5	7
	Усього:	345	139	110	89

Примітка. Складено за даними на 14.03.2023 р. [8].

Запропоновані дані додатково візуалізовано у формі діаграми рис. 1.

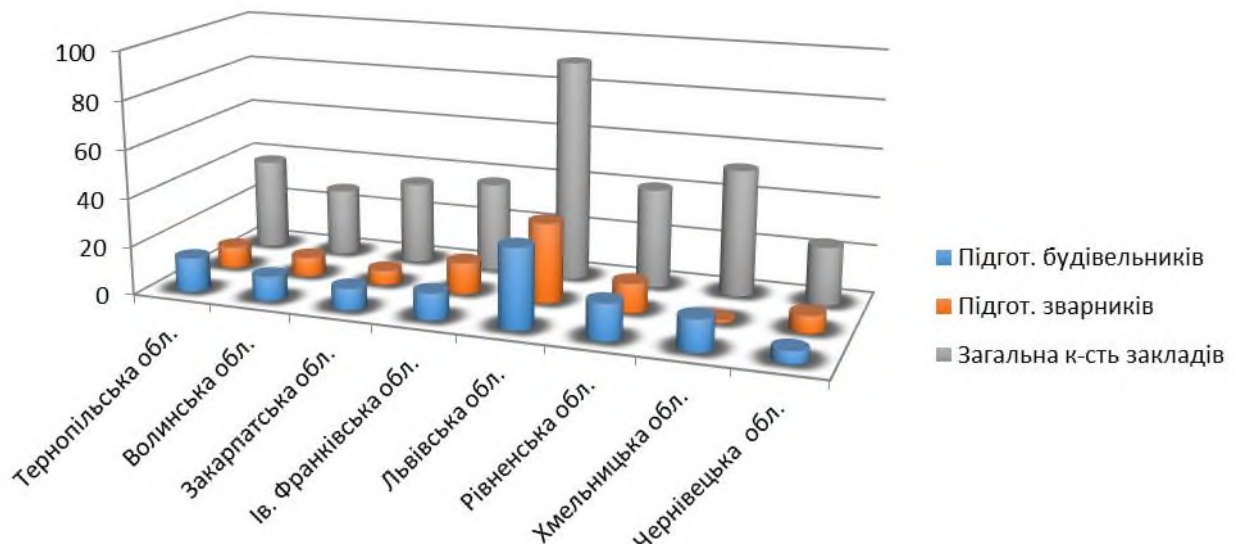

Рис. 1. Діаграма розподілу закладів П(ПТ)О Західного регіону України щодо підготовки робітників галузі будівництва та зварювання.

Щодо загальної кількості закладів П(ПТ)О та навчальних закладів, які здійснюють підготовку робітників будівельників і зварників, то безумовним лідером є Львівська обл., яка за цими показниками майже вдвічі перевищує дані інших областей регіону. Із зареєстрованих у

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

Реєстри суб'єктів освітньої діяльності [8] закладів освіти (91 заклад) у 43 готують будівельників і зварників (42,3 %). За професійною ознакою ці заклади П(ПТ)О розподілилися порівну: 33 готують будівельників; 33 – зварників. В окремих закладах (22 заклади або 24,2 % загальної кількості) здійснюють підготовку як кваліфікованих робітників будівельних професій, так і зварників.

Якщо порівнювати західні області України за кількістю закладів П(ПТ)О загалом, то другу і третю позиції посіли Хмельницька і Рівненська області (відповідно 52 і 41 заклади). Проте за відносними показниками підготовки робітничих кадрів будівельних професій і зварників ситуація дещо інша: на Хмельниччині – це 17 закладів (32,7 %), на Рівненщині – 19 закладів (46,3 %).

Тернопільщина у цьому рейтингу займає четверту позицію. На її теренах готують будівельників і зварників у 16 закладах П(ПТ)О, що становить 42,1 % кількості зареєстрованих (38 закладів).

Грунтовний аналіз переліку й обсягу ліцензій на підготовку кваліфікованих робітників будівельників і зварників вважаємо недоречним. Такі матеріали будуть цікавими лише для дослідників цієї проблеми. Проте вони не є визначальними при обґрунтуванні потенціалу закладів П(ПТ)О як елемента системи сучасної освіти з позицій наступності: заклади загальної середньої освіти; заклади П(ПТ)О; заклади фахової передвищої освіти; заклади вищої освіти. Важливим є власне аналіз кількості учнів у закладах П(ПТ)О – потенційних здобувачів вищої освіти. Дані щодо кількості здобувачів робітничих професій наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

Підготовка кваліфікованих робітників будівельних професій і зварників у закладах П(ПТ)О Західного регіону України

№ з/п	Область, місто	Професії				Усього здобувачів
		будівельника		зварника		
		обсяг ліцензій	к-сть здобув.	обсяг ліцензій	к-сть здобув.	
1	Тернопільська	2315	947	775	800	1747
	<i>м. Тернопіль</i>	1190	226	345	373	599
2	Волинська	1745	953	655	540	1493
	<i>м. Луцьк</i>	510	228	165	146	434
3	Закарпатська	486	553	360	563	916
	<i>м. Ужгород</i>	30	66	60	109	175
4	Івано-Франківська	1755	1084	1215	1272	2356
	<i>м. Івано-Франківськ</i>	355	292	420	481	773
5	Львівська	3085	1719	2237	2965	4684
	<i>м. Львів</i>	950	453	882	989	1442
6	Рівненська	2360	1699	635	552	2251
	<i>м. Рівне</i>	675	0	135	50	50
7	Хмельницька	1450	838	1330	1266	2104
	<i>м. Хмельницький</i>	440	296	460	433	729
8	Чернівецька	600	321	390	533	854
	<i>м. Чернівці</i>	600	250	180	264	514
Усього: – область		13796	8114	7597	8491	16405
– обласний центр		4750	1811	2647	2845	4716

Примітка. Складено за даними на 14.03.2023 [8].

Якщо аналізувати кількість майбутніх робітників – будівельників і зварників за областями регіону, то можемо зазначити, що вона змінюється від 4684 здобувачів на Львівщині до 854 на Чернівеччині. Тернопільщина за цим показником посідає п'яту позицію (1747 здобувачів освіти). Загалом у Західному регіоні України професії будівельника або зварника нині здобувають майже 16,5 тис. учнів.

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

Одночасно спостерігається майже рівномірний розподіл здобувачів освіти за професіями будівельника (8114 осіб) і зварника (8491 особа). За даними таблиці 2 констатуємо, що навчання майбутніх будівельників є домінантним на Тернопільщині, Волині і Рівненщині. В інших областях здобувачі віддають перевагу робітничим професіям зварника.

Відносний розподіл здобувачів освіти у закладах П(ПТ)О регіону за професіями будівництва і зварювання зображено на діаграмах рисунка 2.

У таблицях 1 і 2 не враховано дані навчально-курсівих центрів чи комбінатів, курсів, які організують і надають освітні послуги з навчання кваліфікованих робітників, їхньої перепідготовки й підвищення кваліфікації. Такі дані щодо чисельності здобувачів не подано в Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності [8].

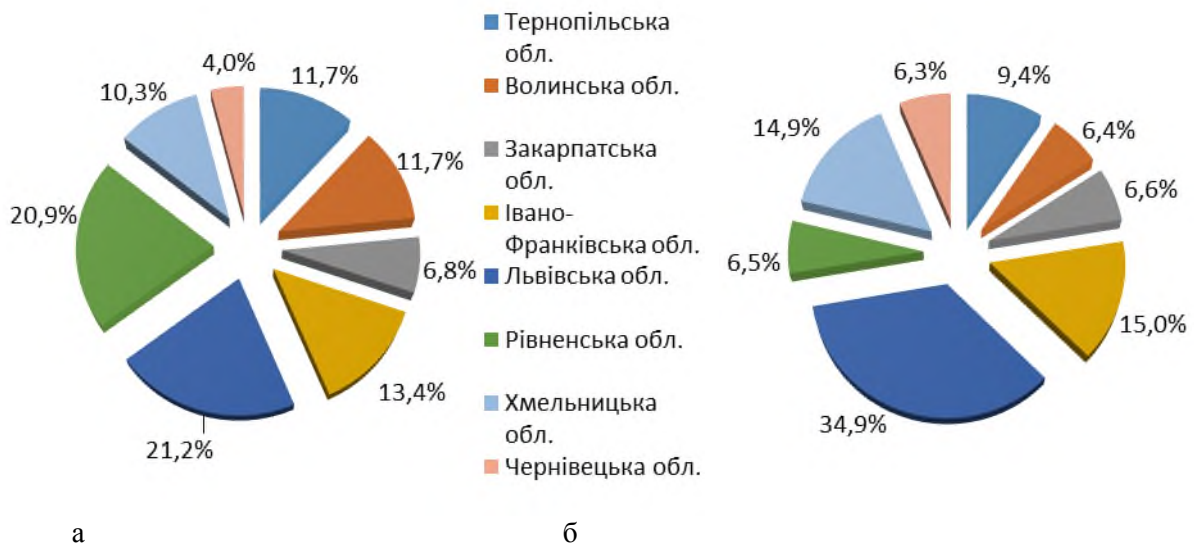

Рис. 2. Діаграми розподілу здобувачів робітничих професій будівельника (а) і зварника (б).

Не вдаючись до ґрунтовного аналізу кількісних даних щодо підготовки кваліфікованих робітників згаданих професій в обласних центрах регіону, зазначаємо, що здебільшого в цих містах зосереджено навчання 30–35 % здобувачів освіти. Своєрідними винятками є м. Рівне (2,2 %) і Чернівці (60,2 %). Деталізуємо наведені дані чисельності здобувачів освіти лише для закладів П(ПТ)О м. Тернополя (таблиця 3, рисунок 3).

Таблиця 3

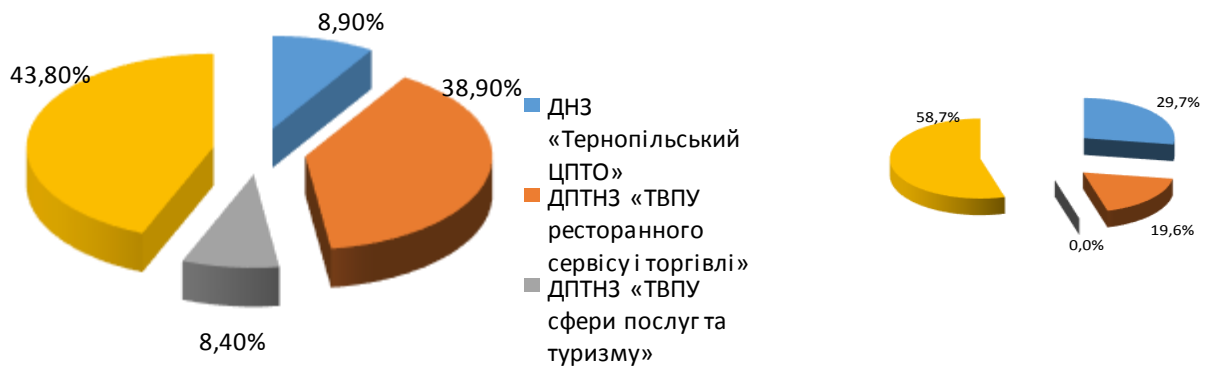
Чисельність здобувачів робітничих професій будівельника і зварника у закладах П(ПТ)О м. Тернополя

№ з/п	Заклад	Усього Здобувачів	Чисельність здобувачів за групами професій					
			будівельники		зварники		усього	
			к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%
1	ДНЗ «Тернопільський ЦПТО»	460	20	8,9	111	29,7	131	21,8
2	ДПТНЗ «ТВПУ ресторанного сервісу і торгівлі»	486	88	38,9	73	19,6	161	26,9
3	ДПТНЗ «ТВПУ сфери послуг та туризму»	557	19	8,4	0	0,0	19	3,2
4	ТВПУ–4 ім. М. Паращука	436	99	43,8	189	50,7	288	48,1
Усього:		1939	226	100	373	100	599	100

Примітка. Складено за даними на 14.03.2023 р. [8].

Констатуємо, що з восьми зареєстрованих у Тернополі закладів навчання майбутніх будівельників і зварників здійснюють у чотирьох. Із них тільки в одному здобувачі надають перевагу професіям будівельника. Загалом із 599 учнів здобувають професії зварника 373.

Проведений аналіз чисельності здобувачів робітничих професій будівельника та зварника в закладах П(ПТ)О і кількості таких закладів в Західному регіоні України дає змогу стверджувати, що в складних реаліях сьогодення заклади П(ПТ)О залишаються провідними освітніми організаціями, які забезпечують навчання майбутніх кваліфікованих робітників. У цьому регіоні підготовку будівельників і зварників здійснюють у 139 закладах, в яких у 2022–2023 н. р. навчаються 16405 майбутніх робітників галузі будівництва. Відповідно до принципу цілісності та наступності навчання і завдячуючи теоретичній, а особливо практичній підготовці частина з них є потенційними здобувачами вищої освіти за освітньою програмою «Професійна освіта (будівництво та зварювання)» у ТНПУ ім. В. Гнатюка.

а

б

Рис. 3. Діаграма розподілу здобувачів професій будівельника (а) та зварника (б) у закладах П(ПТ)О м. Тернополя.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в аналізуванні стану підготовки майбутніх фахівців з будівництва та зварювання у закладах фахової передвищої освіти в Західному регіоні України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Верхоглядова Н. І., Россіхіна О. Є. Управління якістю продукції будівельного підприємства як фактор забезпечення його конкурентоспроможності. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2011. Вип. 3. С. 247–251.
2. Гаман Г. В., Пилипенко О. В. Державна політика щодо підготовки висококваліфікованих робітників як чинник розвитку людського капіталу в будівництві. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2020. Т 31(70). № 1. С. 41–46.
3. Гулай О. Теоретико-методичні основи професійної підготовки майбутніх фахівців будівельного профілю в умовах неперервної освіти: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2016. 461 с.
4. Лузан П., Ягупов В., Лук'яненко І., Пятничук Т., Михнюк М. Модульно-компетентнісний підхід у підготовці кваліфікованих робітників будівельної та машинобудівельної галузей: монографія. Київ, 2015. 255 с.
5. Лучко Г. Й., Когут І. В. Актуальні проекти стратегічного розвитку будівельної галузі України. Ефективна економіка. 2020. № 8. С. 4–9.
6. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
7. Радкевич В. Теоретичні та методичні засади розвитку професійної освіти і навчання: результати, проблеми, перспективи. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. 2016. № 11. С. 5–22.
8. Реєстр суб'єктів освітньої діяльності. Заклади професійної (професійно-технічної) освіти. URL: <https://registry.edbo.gov.ua/profesiyno-tekhnichna-osvita/61/>
9. Сердюк В. Р., Белецька Н. Г. Професійна підготовка висококваліфікованих трудових кадрів для будівельної галузі. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2013. № 4. С. 133–139.

REFERENCES

- 1 Verkhohliadova N. I., Rossikhina O. Ye. Upravlinnia yakistiu produktsii budivelnoho pidpriemstva yak faktor zabezpechennia yoho konkurentospromozhnosti [Product quality management of a construction enterprise as a factor in ensuring its competitiveness]. Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu. Ekonomichni nauky. 2011. Vyp. 3. S. 247–251.
- 2 Haman H. V., Pylypenko O. V. Derzhavna polityka shchodo pidhotovky vysokokvalifikovanykh robotnykiv yak chynnyk rozvytku liudskoho kapitalu v budivnytstvi [State policy on the training of highly qualified workers as a factor in the development of human capital in construction]. Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Ekonomika i upravlinnia. 2020. T 31(70). № 1. S. 41–46.
- 3 Hulai O. Teoretyko-metodychni osnovy profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv budivelnoho profilu v umovakh neperervnoi osvity [Theoretical and methodological foundations of professional training of future specialists in the construction profile in the conditions of continuous education]: dys. ... d-ra ped. nauk. 13.00.04. Khmelnytskyi, 2016. 461 s.
- 4 Luzan P., Yahupov V., Lukianenko I., Piatnychuk T., Mykhniuk M. Modulno-kompetentnisnyi pidkhid u pidhotovtsi kvalifikovanykh robotnykiv budivelnoi ta mashynobudivelnoi haluzei [A modular-competency approach in the training of qualified workers in the construction and machine-building industries]: monohrafiia. Kyiv, 2015. 255 s.
- 5 Luchko H. Y., Kohut I. V. Aktualni proekty stratehichnoho rozvytku budivelnoi haluzi Ukrainy [Actual projects of strategic development of the construction industry of Ukraine]. Efektyvna ekonomika. 2020. № 8. S. 4–9.
- 6 Pro osvitu [About education]: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 №2145-VIII [the Law of Ukraine from 05.09.2017 №2145-VIII]. Data onovlennia: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- 7 Radkevych V. Teoretychni ta metodychni zasady rozvytku profesiinoi osvity i navchannia: rezultaty, problemy, perspektyvy [Theoretical and methodological foundations of the development of professional education and training: results, problems, prospects]. Naukovyi visnyk Instytutu profesiino-tekhnichnoi osvity NAPN Ukrainy. Profesiina pedahohika. 2016. № 11. S. 5–22.
- 8 Reiestr subiektiv osvitnoi diialnosti. Zaklady profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity [Register of subjects of educational activity. Institutions of professional (vocational and technical) education]. URL: <https://registry.edbo.gov.ua/profesiyno-tekhnichna-osvita/61/>
- 9 Serdiuk V. R., Beletska N. H. Profesiina pidhotovka vysokokvalifikovanykh trudovykh kadriv dlia budivelnoi haluzi [Professional training of highly qualified personnel for the construction industry]. Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu. 2013. № 4. S. 133–139.

УДК 378.14

DOI 10.25128/2415-3605.23.1.20

СВІТЛАНА СИМАНОВА

<https://orcid.org/0000-0001-8173-3625>

svitlana.simakova@ukr.net

аспірантка

Харківський національний педагогічний університет

імені Г. С. Сковороди

вул. Алчевських, 29, м. Харків

НАУКОВІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ

Визначено роль та місце наукового підходу у структурі методології як вчення, означено його дефініцію. Проаналізовано такі наукові підходи, як акмеологічний, синергетичний, особистісно орієнтований, культурологічний, аксіологічний, діяльнісний, середовищний, з позиції яких досліджено провідні аспекти проблеми професійного самовдосконалення у професійній підготовці майбутніх педагогів та виокремлено певні особливості реалізації процесу формування готовності майбутніх педагогів-музикантів до зазначеної діяльності. На основі опрацювання наукових робіт сучасних дослідників та здійснення їх узагальнення охарактеризовано сутність і зміст кожного наукового підходу, обґрунтовано доцільність їх розгляду в контексті проблеми готовності майбутніх фахівців до професійного самовдосконалення. За результатами здійсненого аналізу встановлено, що зазначені наукові підходи у їх взаємодії та цілісності слугують концептуальною основою для ефективної побудови процесу підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва до професійного самовдосконалення.